

БОЛОВСРОЛЫН
ЯАМ

JAPAN GOV
THE GOVERNMENT OF JAPAN

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Save the Children

ЭНТРЕПРЕНЕРШИПД СУУРИЛСАН ХУВЬ ХҮНИЙ УР ЧАДВАРЫГ ХӨГЖҮҮЛЭХ СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР

2025

ISBN:

©Хүүхдийг Ивээх Сан 2025

Энэхүү сургалтын гарын авлага нь Хүүхдийн Ивээх Сангийн Монгол дахь хөтөлбөрийн өмч бөгөөд худалдаалах болон албан ёсны зөвшөөрөлгүйгээр хэвлэн олшруулах, дахин хэвлэхийг хориглоно.

Нэмж засварласан гурав дахь хэвлэл.

Номын дизайн: **Номун Ерөөл ХХК**

Талархал

Хүүхдийг Ивээх Сангийн Монгол дахь хөтөлбөрөөс энэхүү “Энтрепренершипид суурилсан хувь хүний ур чадварыг хөгжүүлэх” (ESEL) сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулсан төслийн зөвлөхүүддээ гүн талархал илэрхийлье.

Хатагтай **Барбара Фриймэн**

Хувь Хүний Ур Чадвар, Энтрепренершипийн Олон Улсын Зөвлөх

Ноён **Эрдэнэбатын Бат-Орших**

Энтрепренершипийн Үндэсний Зөвлөх

Хатагтай **Пүрэвдоржийн Оюунаа**

Боловсролын Үндэсний Зөвлөх, Боловсролын Үндэсний Зөвлөх Багийн Ахлагч

Хатагтай **Сэдийн Санжаабадам**

Боловсролын Сэтгэл Судлалын Үндэсний Зөвлөх

Хатагтай **Амгалангийн Энхтогтох**

Сургалтын Агуулгын Үндэсний Зөвлөх

Хатагтай **Базарханы Харашаш**

Сургалтын Агуулгын Үндэсний Зөвлөх

ESEL хөтөлбөрийн сургалтад өөрсдийн боловсруулсан видео контентыг үнэ төлбөргүй ашиглах зөвшөөрөл олгож үнэтэй хувь нэмэр оруулсан дараах өгөөмөр сэтгэлтэй байгууллага, хувь хүмүүст гүн талархал илэрхийлж, ажилд нь амжилт хүсье.

WEMAKE - www.wemake.no

Lessons for SEL - www.lessonsforSEL.com

BBC Brainsmart - <http://www.bbc.co.uk/scotland/brainsmart>

Швейцарын Хамтын Ажиллагааны Газар - Залуучуудын Хөдөлмөр Эрхлэлтийг Дэмжих Төсөл

- <https://www.eda.admin.ch/countries/mongolia/en/home/representations/cooperation-office.html>

Хорват улсын CEDRA төрийн бус байгууллага - www.cedra.hr

Лантуун Дохио ТББ - <http://lantuun.mn/lantuuhuu/>

SPROUTS LEARNING Компани - www.sproutsschools.com

Ноён Evelio Pereira - www.epicster.com

Strategyzer AG Компани - www.strategyzer.com

Pinellas захиргааны байгууллага - <http://www.pinellascountry.org/>

Орхон аймгийн Баян-Өндөр сум - www.bayan-undur.mn

Жаргалант сумын ЗДТГ <http://www.erdenet.mn/lavlah/organ.php?id=130800005>

Жижиг Дунд Үйлдвэрийг Хөгжүүлэх Сан - www.smefund.gov.mn

Мандал Даатгал ХХК - www.mandal.mn

Агуулга

1.	Сургалтын хөтөлбөрийн танилцуулга	5
1.1	Үндэслэл, ач холбогдол	5
1.2	Хөтөлбөрийн зорилго	6
1.3	Хөтөлбөрийн суралцахуйн үзэл баримтлал	7
1.4	Сургалтын арга зүй	10
2.	Сургалтын зохион байгуулалт	13
2.1	Сургалтын зохион байгуулалтын хэлбэр	13
2.2	Сургалтын төлөвлөгөө	13
2.3	Танхимын сургалтын үйл ажиллагаа	14
2.4	Танхимын бус сургалтын үйл ажиллагаа	14
3.	Суралцахуйн үр дүн	15
4.	Сургалтын агуулгын тойм	20
4.1	Суралцахуйн цикл	20
4.2	Сэдвүүд ба хувь хүний ур чадварын уялдаа	22
4.3	Агуулгын дэлгэрэнгүй, хугацаа	23
5.	Үнэлгээ	31
6.	Нэр томъёо	36
7.	Ашигласан материалын жагсаалт	39

1. СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨРИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 Үндэслэл, ач холбогдол

Энтрепренершипийн талаарх ойлголт өргөн хүрээтэй хэдий ч хувь хүний ур чадварыг хөгжүүлэх ESEL сургалтын хүрээнд Европын холбооноос тодорхойлсон цогц чадамж болох талаас нь авч үзлээ. “Энтрепренершип гэдэг нь бусдад зориулсан үнэт зүйл бий болгох замаар тодорхой хэрэгцээг хангах боломж болон санааг хэрэгжүүлэх чадавх юм. Энэ үнэт зүйл нь нийгмийн, соёлын, санхүүгийн болон бизнесийн шинж чанартай байж болдог” (European Union, 2018).

Энэ тодорхойлолтыг ашиглах болсон шалтгаан нь боловсрол, сургалтын орчинд нэгэнт танил болсон сонгон суралцах хичээл, хичээлээс гадуурх сургалтын хөтөлбөр, насан туршдаа суралцахуй зэрэг ойлголтод тулгуурлан, багш нар энэ хичээлээр суралцагчдынхаа хувь хүний ур чадвар (нийгэм-сэтгэл хөдлөлийн), сэтгэлгээг хөгжүүлэх боломжтой гэж үзсэнтэй холбоотой.

Энтрепренершипд суурилсан хувь хүний ур чадварыг хөгжүүлэх сургалт нь:

Нийгэм-сэтгэл хөдлөлийн суралцахуй
21 дүгээр зууны ур чадвар
Энтрепренершип боловсрол
Нийгмийн инновацын боловсрол

гэсэн 4 үзэл баримтлалд үндэслэнэ. Сүүлийн жилүүдэд эдгээр үзэл баримтлалыг тус тусад нь салангид байдлаар хэрэглэхээс илүүтэйгээр хүүхэд залуучуудыг амжилттай суралцах, ажиллах, амьдрахад шаардагдах мэдлэг, ур чадвар, хандлага (сэтгэлгээ)-ын цогц гэж үздэг болсон байна.

Энэхүү сургалт нь энтрепренершипд суурилсан хувь хүний ур чадварыг хөгжүүлэх **МЭДЛЭГ, ЧАДВАР, СЭТГЭЛГЭЭ** гэсэн 3 үндсэн бүрэлдэхүүнтэй.

Сургалтад сургуулийн болон сургуулиас гадуурх хүүхэд залуучууд хамрагдах бөгөөд тэднийг сургалтын үйл ажиллагаанд идэвхтэй оролцуулах, сэдэл тэмүүллийг төрүүлэх нь энэ сургалтын арга зүйн гол шаардлага юм. Суралцагчийн хандлага, итгэл үнэмшил,

сэтгэл хөдлөлд чиглэсэн хөгжүүлэх сургалтын үйл ажиллагааг энтрепренершипд тулгуурлан зохион байгуулахаар төлөвлөсөн бөгөөд сургалт нь тэдний сонирхлыг төрүүлэх, өөртөө итгэх итгэл үнэмшлийг бий болгох, хөгжүүлэх зорилго бүхий бие даасан болон багийн үйл ажиллагаатай.

Хэрэв суралцагчдыг сэдэлжүүлж чадвал тэд бүтээлчээр сэтгэх, асуудлыг шийдэх, багаар ажиллах, шинэ ухагдахуун, стратеги, техникийг сурахад нээлттэй хандаж эхэлдэг.

1.2 Хөтөлбөрийн зорилго

Энэхүү сургалт нь мэргэжлийн боловсролын суралцагчид бие дааж ажил хөдөлмөр эрхлэхэд шаардагдах **мэдлэг, чадвар, сэтгэлгээг** хөгжүүлэх зорилготой.

Сургалтад хамрагдсанаар суралцагч дараах мэдлэгээ хөгжүүлнэ. Үүнд:

- ✓ Энтрепренершипийн суурь мэдлэг
- ✓ Бизнес төлөвлөлтийн мэдлэг
- ✓ Санхүүгийн мэдлэг
- ✓ Нөөцийг зохистой хуваарилах, боловсруулсан төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх мэдлэг
- ✓ Дижитал мэдлэг

Сургалтад хамрагдсанаар суралцагч дараах чадвараа хөгжүүлнэ. Үүнд:

Өөрийгөө таньж мэдэх, ухамсарлах, сэтгэл хөдлөлөө тодорхойлох, стрессийг удирдах, цагаа зөв зохицуулах, төлөвлөх, өөрийн давуу тал, хүчийг таньж мэдэх

Бүтээлч, инновацийн ур чадвартай болох, шинэлэг боломжуудыг илрүүлэх, шинэ санаа гаргах, түүнийгээ турших

Харилцааны янз бүрийн нөхцөл байдалд бусадтай зөв харьцах, ойлголцох, анхааралтай сонсох, асуулт асуух, өөрийн санаагаа тайлбарлах

Багаар ажиллах, хамтын зорилгоо тодорхойлох, хамтран төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, бүтээлчээр зөвшилцөх

Нийгэм, соёлын ялгаа, нийтлэг байдлыг таньж мэдэх, ухамсарлах, бусдын байр сууринд өөрийгөө тавих, олон талт өнцгөөс харах

Шүүмжлэлт сэтгэлгээтэй байх, мэдээлэл цуглуулах, учир шалтгааныг эргэцүүлэх, ёс зүйтэй шийдвэр гаргах, эргэцүүлэн тунгаах

Сургалтад хамрагдсанаар суралцагч дараах сэтгэлгээгээ хөгжүүлнэ.

Үүнд:

- ✓ Бэрхшээлээс үл хамааран тодорхой хүчин чармайлт гаргаж, оролдлого хийх
- ✓ Алдаанаас суралцаж, үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх
- ✓ Өөрийгөө сорих, зогсолтгүй урагшлах, шантрахгүй байх
- ✓ Аливаад нээлттэй байх, сониучаар хандах, асуулт асуудаг байх
- ✓ Санаагаа ажил хэрэг болгох, бэрхшээлд бууж өгдөггүй байх, санаачилга, сэдэл тэмүүлэлтэй хандах
- ✓ Эргэлзээтэй, тодорхойгүй нөхцөл байдлыг зохицуулах, эрсдэлийг удирдах

1.3 Хөтөлбөрийн суралцахуйн үзэл баримтлал

Энэхүү хөтөлбөр нь энтрепренершипд суурилсан хувь хүний ур чадварыг хөгжүүлэх сургалтын үндсэн бичиг баримтын нэг юм. Тус хөтөлбөрийн хүрээнд сонгож авсан мэдлэг, чадвар, сэтгэлгээ нь энтрепренершипийн боловсролыг хөгжүүлэхэд зайлшгүй шаардагдах ур чадвар учраас сургалтын үйл ажиллагаа, даалгавар, дасгал нь энтерпрайзын үйл ажиллагаагаар тодорхойлогдсон. Тиймээс энтрепренершипийн боловсролын онол, үзэл баримтлал, экспансив суралцахуйн онолыг тус хөтөлбөрийн онол, арга зүйн үндэс болгон авч үзлээ.

Энтрепренершипийн боловсролын талаар хийгдсэн судалгаагаар энэ нь уламжлалт сургалтаас нэлээд өөр юм. Учир нь энтрепренершипийн сургалт илүү шинэлэг, инновацлаг бөгөөд суралцагчдын үйл, идэвхтэй үйл ажиллагаанд суурилсан (Mwasalwiba, 2010), бодит асуудлыг шийдэхэд чиглэсэн байдаг. Энэ сургалт нь олон төрлийн хичээлийн мэдлэг, ур чадварын огтлолцлоор тодорхойлогддог, агуулгын хувьд интеграцчилагдсан, суралцагчдын хамтын ажиллагаа, зөвшилцөл, шийдвэр гаргалтыг нэлээд их шаарддаг, төсөлт хэлбэрийн даалгавартай, сурах үйлийн явцад илүү ач холбогдол өгч ханддаг (Lackeus, 2015).

Данийн эрдэмтэн, судлаач Иллерис суралцахуйн 16 онолыг судалсан бөгөөд цөөн хэд нь энтрепренершипийн сургалтад хэрэглэх боломжтой гэж дүгнэсэн байдаг ба энэ дундаас хамгийн тохиромжтой нь экспансив суралцахуйн онол (Leont'ev, 1978; Engeström, 1987) гэж үзжээ.

Экспансив суралцахуйн онолын хөгжүүлэгчээр Финландын Хелсинкийн их сургуулийн эрдэмтэн Энгерстром зүй ёсоор тооцогддог. Түүний тодорхойлсноор энэ онол нь суралцагчид ямар нэг үйлийн системийн үндсэн ухагдахууныг дахин тодорхойлох, тухайн үйлийн өмнөх хэлбэрээс илүү өргөн хүрээний боломжийг багтаах үйлийн сэдэл бий болгох замаар хамтаараа хувирган өөрчлөх эсвэл өргөтгөх үйл явц юм (Engeström 2003, pp. 30-31). Энэ нь нийгмийн тодорхой хэсгийн соёл, итгэл үнэмшлийг шинэ соёл, үнэт зүйл болгон өөрчлөх эсвэл илүү өргөтгөн цоо шинээр бүтээх, тэднийг бусадтай олон янзын байдлаар хамтран суралцах боломжийг олгодог байна. Энэ нь илүү шинэлэг, инновацлаг, хүмүүсийн олон янзын туршлага, дадлаар тодорхойлогддог ба суралцагчдад хараахан “бий болоогүй”, урьдчилан мэдэх боломжгүй тэр нөхцөл байдалд ажиллаж, амьдрах ур чадварыг хөгжүүлдэг. Энэ утгаараа суралцагчдад эргэлзэх, асуулт асуух, нэгэнт тогтсон жишиг, нормд шүүмжлэлтэй хандах, илүү үр дүнтэй байдлаар өөрчлөх гэж оролдох, олон талт байдлаар асуудалд хандах, асуудлын учир шалтгаан, үр дагаврыг эргэцүүлэх, шинэ загвар, практикийг санал болгох гэх мэт суралцахуйн “хэвшмэл бус” үйл, сэтгэлгээг дэмжиж өгдөг тодорхой цикл бүхий сурах үйл ажиллагаатай үзэл баримтлал юм.

Экспансив суралцахуйн онолоор суралцахуй гэдэг нь дараах байдлаар тодорхойлогдоно.

1.

Ямар нэг зүйлийг танин мэдэхүйн арга хэрэгслээ ашиглан утга учиртайгаар бүтээдэг үйл явц

2.

Суралцагчийн харилцан яриа, оролцоо, хамтын ажиллагааны үр дүнд явагддаг үйл явц

3.

Одоо байгаа практикийн асуудлаа эргэж харж асуух, эргэлзэх, шүүмжлэлт байр сууринаас хандах замаар илүү шинэ санаа, зан үйлийг бүтээдэг үйл явц

Энэ онолоор суралцахуй нь дараах 7 үйл ажиллагаагаар явагдах бөгөөд эдгээр нь суралцагчдад зөвхөн энтрепренершипийн тухай мэдлэг олгохоос илүүтэйгээр түүнийг бий болгож хөгжүүлэхэд шаардагдах илүү шинэлэг, өргөн хүрээтэй мэдлэг, чадвар, сэтгэлгээг хөгжүүлэх боломжийг олгодог байна.

1. Эхлээд одоо байгаа практик эсвэл үзэл санааны талаар асуулт асуух, шүүмжлэлтэй хандах, магадгүй хүлээн зөвшөөрөхгүй байх замаар шинэ мэдлэг, чадвар, зан үйл бүтээх суралцахуйн хэрэгцээг тодорхойлох
2. Нөхцөл байдлын талаар “яагаад” гэж асуух, тайлбарлах замаар учир шалтгааны дүн шинжилгээ хийх. Энэ нь хоёр талтай үйл ажиллагаа юм. Нэгдүгээрт тухайн нөхцөл байдал өдий хүртэл яаж бий болсон буюу түүхэн хөгжил талаас нь харах, хоёрдугаарт тухайн нөхцөл байдлын өдөр тутмын практик болон түүнийг хэрэгжүүлэгч хүмүүсийн зохицуулалтад илэрч байгаа зөрчлийн талаарх эмпирик нотолгоо шинжилгээ хийх

3. Тухайн нөхцөл байдал дахь практик үйлийн учир шалтгааныг илрүүлснээр шинэ загвар, санаа боловсруулан дэвшүүлэх буюу нээлт хийх
.....
4. Шинэ загвар, санаагаа практикт туршиж сорих, түүнийхээ хязгаарлагдмал байдал, боломж, үр өгөөжийг үнэлж дүгнэх замаар сайжруулах
.....
5. Шинэ загвар, санаагаа практикт хэрэгжүүлж, илүү сайжруулах
.....
6. Шинэ загвар, санаа, түүнийг бий болгож, хэрэгжүүлсэн үйл явц, үүнээс юу сурсан талаараа эргэцүүлж, цаашид юу сурах шаардлагатайгаа тодорхойлох
.....
7. Үйл явцаа нэгтгэн дүгнэж, эцэслэн боловсруулсан загвар, санаагаа практикт тууштай хэрэглэх, бусдад санал болгох, түгээн дэлгэрүүлэх

Ийм учраас энтрепрнершипд суурилсан хувь хүний ур чадварыг хөгжүүлэх сургалтыг эдгээр 7 үйл ажиллагааг циклээр зохион байгуулж, удирдахаар төлөвлөсөн.

Экспансив суралцахуйн үйл ажиллагааг суралцагчдын хамтын үйл ажиллагаа, зөвшилцөл, шийдвэр, эрэлхийлэлд тулгуурлан явуулах нь шинэлэг зүйлийг, зан үйлийг бүтээхэд чухал үр дүнтэй. Судлаачдын үзэж байгаагаар суралцагчид хамтран аливаа төслийг гүйцэтгэх явцдаа суралцдаг арга зүй нь энтрепрнершип сургалтад хамгийн тохиромжтой бөгөөд суралцагчид өөрийн сурах үйлээ өөрөө удирдан суралцах нь энэ арга зүйн хамгийн цөм зарчим юм.

Энтрепрнершип сургалтад багшийн үүрэг хамгийн чухал байдаг учраас багш өөрөө шинийг санаачлагч, бүтээгч, энтрепрнер сэтгэлгээтэй, асуудлыг шийдэх, хязгаарлагдмал нөөцийг үр ашигтай, оновчтой ашигладаг энтрепрнерүүд байх нь энэ сургалт амжилттай байх үндэс юм (European Commission, 2014; Heinonen & Poikkijoki, 2006; Peltonen, 2015).

1.4 Сургалтын арга зүй

Экспансив суралцахуйд суралцагчид асуудалд шүүмжлэлт байр сууринаас хандаж, түүнийг шийдэх шинэ санаа боловсруулах, турших, сайжруулах, хөгжүүлэх

боломжийг тодорхойлоход хамтран хүчин чармайлт гаргадаг учраас энэ суралцахуйг удирдан чиглүүлэх, хөтлөхөд төсөлд суурилсан арга зүй хамгийн тохиромжтой.

Төсөлд суурилсан арга зүй нь динамик шинж чанартай, уян хатан байдаг учраас танхимын болон танхимын бус сургалтын орчин шаарддаг. Суралцагчид төсөл хэрэгжүүлэх явцдаа тулгамдсан асуудал, сорилтыг шийдвэрлэхийн тулд загварчлах, асуудал шийдэх, шийдвэр гаргах, эрэл хайгуул хийх зэрэг цогц даалгавар гүйцэтгэх хэрэгтэй болдог. Бие даасан ажил, багийн үйл ажиллагаанд нэлээдгүй хугацааг зарцуулах бөгөөд үүний үр дүнд тодорхой бүтээгдэхүүн, илтгэл, үзүүлэн, гүйцэтгэл гарч байдгаараа бусад сургалтаас давуу талтай. Сургалтын үед төслийг боловсруулах, хэрэгжүүлэх явцад үнэлгээ тогтмол хийж, ахиц дэвшлийг харах, ажиглах, түгээх боломжтой байдаг. Төсөлд суурилсан сургалтын бас нэг онцлог нь бодит амьдрал, орчны асуудлыг шийдэх боломжит шийдлүүдийг хайдагт орших бөгөөд энэ нь суралцагчдын сонирхол, сэдэл тэмүүллийг төрүүлж чаддаг.

Төсөлд суурилсан сургалтын хамгийн чухал шинж чанар бол багш шууд заахаас илүү чиглүүлэх, хамтран суралцах, эргэцүүлэн дүгнэх зэрэг насанд хүрсэн хүний суралцдаг арга барилыг шаарддаг. Төсөлд суурилсан сургалт нь судалгаанд суурилсан сургалтын арга зүй, суралцагчдын идэвхтэй оролцоо, өндөр чанартай гүйцэтгэлийг шаарддаг. Эдгээр нь дараах бүрэлдэхүүнтэй.

- Бэрхшээлтэй асуудал, асуултуудыг тодорхойлох
- Шийдэл, хариултыг тасралтгүй эрэлхийлэх
- Бодит орчин, бодит амьдралд суурилах
- Сургалтаар эзэмшсэн мэдлэг, чадвар, сэтгэлгээг хэрэглэх
- Судлагдахууны интеграцийг хангах
- Суралцагчдын дуу хоолой, сонголтууд нээлттэй байх
- Бодит хэрэглэгчдэд чиглэсэн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг бий болгохыг зорих
- Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний талаар шүүмж сонсож, эргэцүүлэх, улмаар түүнийг сайжруулах явцын болон төгсгөлийн үнэлгээ хийх

Төсөлд суурилсан арга зүйгээр сургалтыг удирдан чиглүүлэхэд ямар төсөл сонгох вэ гэдэг чухал асуудал байдаг. Энтрепренершипд суурилсан хувь хүний ур чадварыг хөгжүүлэх сургалтын хөтөлбөрт төслийн санаа олох, боловсруулах, хэрэгжүүлэх, сайжруулах аргачлалыг боловсруулсан тул төдийлөн бэрхшээл гарахгүй.

Төсөлд суурилсан сургалтад багийн гишүүдийн тоо их чухал. Ихэнх төслийн хувьд нэг баг 4 суралцагчаас бүрдэх нь чиг үүргээ шударга, тэнцвэртэй хуваарилах, өөрийн

хувь хүний ур чадвараа бусдад дулдуйдалгүйгээр хөгжүүлэх боломжийг олгодог. Баг бүрдүүлэх хэд хэдэн техникийг ашиглаж болох ба эдгээрийн тухай “Багшийн гарын авлага”-аас үзнэ үү?

Баталгаажуулалт, цаашдын дэмжлэг

Сургалтад хамрагдаж, шаардлагатай мэдлэг, чадвар эзэмшсэн суралцагчид гэрчилгээ олгоно. Түүнчлэн сургалтын явцад эзэмшсэн мэдлэг чадвараа хэрэглэн төслийн санал боловсруулж хэрэгжүүлэх боломжтой.

Багшид үзүүлэх дэмжлэг

Энэхүү сургалтыг зохион байгуулахад багшид дараах дэмжлэг үзүүлж, нөөц хэрэглэгдэхүүнээр хангаж ажиллана. Үүнд:

СУРГАЛТЫН ХЭРЭГЛЭГДЭХҮҮН

- Хөтөлбөр
- Багшийн гарын авлага
- Суралцагчийн гарын авлага
- Нөөц материал болон бусад хэрэглэгдэхүүн

ОРОН НУТГИЙН ЗӨВЛӨЛ

- Сургууль, багш, суралцагчидтай хамтран ажиллах төлөвлөлт
- Орон нутгийн нийгмийн асуудлыг шийдэх, бизнес санааг турших, амьдралд хэрэгжүүлэхэд нь дэмжих

ДЭМЖЛЭГ

ЧАДАВХ БЭХЖҮҮЛЭХ СУРГАЛТ

- Танхимын болон онлайн сургалт
- Ажлын байран дээрээ тасралтгүй хөгжих боломж
- Багшийн мэргэжлийн хөгжлийн бүлэг

БУСАД ДЭМЖЛЭГ

Сургалтын явцад орон нутгийн дадлага туршлагатай жижиг, дунд бизнес эрхлэгчид болон нийгмийн энтрепенертэй санал бодлоо хуваалцаж, туршлага солилцох боломжтой

2. СУРГАЛТЫН ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

2.1 Сургалтын зохион байгуулалтын хэлбэр:

Сургалтын хөтөлбөрийг суралцагчийн нас, хөгжлийн онлогт үндэслэн 3 бүлгээр хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

БҮЛЭГ 1. СУРГУУЛИЙН 8-12 ДУГААР АНГИЙН СУРАЛЦАГЧДЫН БҮЛЭГ

БҮЛЭГ 2. СУРГУУЛИАС ГАДУУРХ 14-18 НАСНЫ ХҮҮХДҮҮДИЙН БҮЛЭГ

БҮЛЭГ 3. 19-25 НАСНЫ ЗАЛУУЧУУДЫН БҮЛЭГ

Сургалт үргэлжлэх нэгж хугацааг 40 минутаар тооцно. Сургалтын зохион байгуулалтын хувьд танхимын ба танхимын бус гэсэн хэлбэртэй байна.

Танхимын сургалт нь нийтдээ 1720 минут буюу 43 цаг, танхимын бус сургалт (бие даасан, төсөлт ажил) 920 минут буюу 23 цагаар тус тус зохион байгуулна. Танхимын бус сургалтын хугацааг багшийн зөвлөгөө, санал өгөх, төслийн үйл явцыг чиглүүлэхэд зарцуулах хугацаагаар тооцсон бөгөөд зарим нөхцөлд суралцагч 23 цагаар хязгаарлагдалгүйгээр суралцах боломжийг бүрдүүлнэ.

2.2 Сургалтын төлөвлөгөө:

Бүлэг	Зохион байгуулалтын хэлбэр	ДОЛОО ХОНОГ										НИЙТ ЦАГ
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
Бүлэг 1	Танхимын	4	2	5	2	5	5	6	5	5	4	43
	Танхимын бус	2	4	2	4	2	2	0	2	2	3	23
Бүлэг 2	Танхимын	7	8	9	10	9						43
	Танхимын бус	6	6	4	2	5						23
Бүлэг 3	Танхимын	7	8	9	10	9						43
	Танхимын бус	6	6	4	2	5						23

2.3 Танхимын сургалтын үйл ажиллагаа

Суралцагчийн бие даах болон багаар ажиллах анги танхим, ширээ сандлын зохион байгуулалтыг оновчтой төлөвлөнө. Сургалтыг танхимд зохион байгуулахаас гадна танхимын бус орчинд явуулна. Танхимаас гадуурх үйл ажиллагааг явуулах байр, боломж, нөхцөл чухал юм.

Сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхдээ дараах хүмүүстэй хамтран ажиллах зорилгоор сургалтын үйл ажиллагаанд татан оролцуулахад анхаарах хэрэгтэй. Үүнд:

- Аж ахуй байгуулж, ажиллуулж байгаа хүмүүс
- Аж ахуй эрхлэхэд дэмжлэг үзүүлж буй хүмүүс (Санхүүч, бизнесийн, төрийн ба төрийн бус байгууллагын төлөөлөл гэх мэт)
- Энтрепренершип ур чадварыг эзэмшсэн хүмүүс (Асуудлыг боломж болгосон шинийг санаачлагч, зохион бүтээгч, маркетингийн мэргэжилтнүүд гэх мэт)
- Багш нь сургалтын хөтөлбөрийн “Агуулгын дэлгэрэнгүй төлөвлөлт” хэсгийн ээлжит хичээлийн хугацааг агуулгын өөрчлөлт гаргахгүйгээр 15-20%-ийн өөрчлөлт хийж, төлөвлөн орж болно.

2.4 Танхимын бус сургалтын үйл ажиллагаа

Сургалтын явцад багш, сургалтын байгууллагын удирдлага, сургалтын алба танхимын болон танхимын бус үйл ажиллагааг хамтран зохион байгуулна.

Танхимын бус сургалтын үйл ажиллагаанаас өмнө багшийн өгсөн даалгавар, төслийг суралцагчид багаар гүйцэтгэх бөгөөд багийн ажлын төлөвлөлт хийх, ажлаа хуваарилах, танхимаас гадуур ажиллах орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх зэрэгт дээрх хүмүүс суралцагчдад тусална. Мөн төсөл, даалгаврыг гүйцэтгэхэд шаардлагатай дэмжлэгийг үзүүлнэ. Ялангуяа сургалтаас гадуурх багийн ажил, төсөлт ажлыг гүйцэтгэхэд эзэмшсэн мэдлэг, чадвар, сэтгэлгээг бодит нөхцөлд буулгах, хэрэглэхэд түлхүү анхаарах хэрэгтэй.

3. Суралцахуйн үр дүн

Танхимаас гадуур гүйцэтгэх ажлын удирдамжийг суралцагчийн гарын авлагад дэлгэрэнгүй тусгасан тул суралцагч урьдчилан танилцсан байх шаардлагатай.

Энэхүү хөтөлбөрөөр суралцагчийн дараах МЭДЛЭГ, ЧАДВАР, СЭТГЭЛГЭЭ-г хөгжүүлнэ. Үүнд:

Төрөл	СЭТГЭЛГЭЭ
ӨСӨН ДЭВШИХ СЭТГЭЛГЭЭ	<p>ESEL хөтөлбөрийн хүрээнд өсөн дэвших оролдлого ба хүчин чармайлт, алдаанаасаа суралцах, тууштай байдал гэсэн 3 бүрэлдэхүүний хүрээнд тодорхойлсон.</p> <p>Энэ нь (1) ур чадвар нь төрөлхийн биш бөгөөд харин шаргуу хөдөлмөр, практикийн үр дүнд хөгждөг, (2) алдаанаас суралцах нь өөрийн чадварыг сайжруулах, хөгжүүлэхэд чухал ач холбогдолтой гэсэн санаа юм. Суралцагчид хэчнээн хэцүү асуудал тулгарсан ч тодорхой хүчин чармайлт гаргаж, оролдлого хийснээр илүү амжилтад хүрч болно гэдгийг сурна. (3) Алдаа гаргах нь ухаан муутай гэсэн үг биш, хөгжих үйл явцын нэг хэсэг гэдгийг ойлгож, өмнөө тавьсан хүсэл мөрөөдөл, зорилгодоо хүрэхийн тулд өөрийгөө сорьж, бэрхшээлийн өмнө бууж өгдөггүй байхад суралцана.</p>
ЭНТРЕПРЕНЕР-ШИП СЭТГЭЛГЭЭ	<p>ESEL хөтөлбөрийн хүрээнд энтрепренершип сэтгэлгээг сониуч байх, санаачилгатай байх, тодорхойгүй нөхцөл байдлыг зохицуулах чадавхтай байх гэсэн 3 бүрэлдэхүүний хүрээнд тодорхойлсон.</p> <p>Энэ нь (1) саад бэрхшээл тулгарсан ч санаачилга гаргаж, сэдэл тэмүүлэлтэй байх нь таныг урагшлуулж, зорилгодоо хүрэхэд тусалдаг (2) сониуч байх, эрсдэлийг зохицуулах, аливааг оролдож үзэх нь суралцах, бизнес эрхлэх, ажил хайх, сайхан амьдрахын алинд ч олон боломжийг нээж өгдөг гэсэн санаа юм. Мөн, шинэ санаа олж, туршдаг, нээлттэй сэтгэдэг, асуулт асуудаг болж сурахад нь суралцагчдад тусална. (3) Түүнчлэн, суралцагчид хэрхэн санаагаа ажил хэрэг болгох, хүмүүсийг эгнээндээ нэгтгэх, бэрхшээл тулгарсан ч урам зоригтой байх, эргэлзээтэй, тодорхойгүй нөхцөл байдлыг хэрхэн зохицуулахад болон эрсдэлийг удирдахад суралцана.</p>

Б. Чадвар: Энэ хичээлээр суралцагчдын өөрийгөө ойлгох, танин мэдэх, нийгэм соёлын орчлыг танин мэдэх, бүтээлч байдал, инновац, харилцах, багаар ажиллах, тунгаан бодох гэсэн 6 үндсэн ур чадварыг хөгжүүлнэ.

	Бүлэг чадвар	БҮРЭЛДЭХҮҮН ЧАДВАР
1	ӨӨРИЙГӨӨ ОЙЛГОХ ТАНИН МЭДЭХ	<ol style="list-style-type: none"> Өөртөө итгэх итгэлийг нэмэгдүүлэх Сэтгэл хөдлөлөө ойлгох, тодорхойлох Сэтгэл хөдлөлөө удирдах Стрессээ удирдах Өөрийгөө бодитоор үнэлж дүгнэх (Сул болон давуу талаа мэдэх)
2	НИЙГЭМ СОЁЛЫН ОРЧЛЫГ ТАНИН МЭДЭХ	<ol style="list-style-type: none"> Бусдын байр сууринд өөрийгөө тавьж үзэх Ялгаатай байдал үзэл бодлыг ойлгон хүндэтгэлтэй хандах Бусдыг хүндлэн ёс зүйтэй үйлдэл хийдэг байх (Бусад суралцагчдын нийгмийн байдал, эд хэрэглэлийн талаар зохисгүй үг хэллэг хэрэглэхгүй байх гэх мэт) Аливаа зүйлийг олон талын өнцгөөс харах Үр дагаврыг тооцоолон ёс зүйтэй шийдвэр гаргах
3	БҮТЭЭЛЧ БАЙДАЛ, ИННОВАЦИЙГ БИЙ БОЛГОХ	<ol style="list-style-type: none"> Боломжийг илрүүлэх Шинэ санаа эрэлхийлэх, олох Илрүүлсэн боломжоо үнэлж дүгнэх, төсөөлөх Алсын хараагаа тодорхойлох Гаргасан санаагаа турших
4	ХАРИЛЦАХ	<ol style="list-style-type: none"> Бусдыг анхааралтай сонсох Асуулт асуух Хариултыг ойлгох (Хариултыг бүрэн гүйцэт сонсох) Өөрийн санаа бодлоо бусдад ойлгомжтой, тодорхой илэрхийлэх Аман болон аман бусаар санаа бодлоо илэрхийлэх (Биеийн хэлэмжийг зөв зохистой ашиглах, ярианы болон бичгийн ур чадвараа сайжруулах)

5	<p>БАГААР АЖИЛЛАХ</p>	<p>21. Хамтын зорилгоо тодорхойлох 22. Хамтран төлөвлөх, хэрэгжүүлэх 23. Нөөцийг хуваарилах 24. Бусдын санал зөвлөмжийг хүлээн авах болон бусдад санал зөвлөгөө өгөх 25. Зөрчлийг бүтээлчээр зөвшилцөх</p>
6	<p>ТУНГААН БОДОХ</p>	<p>26. Мэдээлэл цуглуулах 27. Учир шалтгаанд дүн шинжилгээ хийх 28. Дасан зохицох 29. Ёс зүйтэй шийдвэр гаргах (Зөв бурууг эргэцүүлэн, тогтвортой байдлыг эрхэмлэх) 30. Эргэцүүлэн тунгаах</p>

В. Мэдлэг: Энтрепренершипийн суурь, санхүү, нөөцийг зохистой хуваарилах, боловсруулсан төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх, дижитал мэдлэг гэсэн 5 мэдлэгийн хүрээг сонгон авсан. Мэдлэгийн хүрээ тус бүрээр суралцагчид тодорхой үйл ажиллагаа хэрэгжүүлэхийн тулд доорх суурь ойлголтуудыг эзэмшинэ.

	Мэдлэгийн хүрээ	СУУРЬ ОЙЛГОЛТ
1	ЭНТРЕПЕНЕРШИПИЙН СУУРЬ МЭДЛЭГ	<ul style="list-style-type: none">• Энтрепренершипийн талаарх ойлголт, нийгмийн болон бизнесийн энтрепренершип, тухайн орон нутаг дахь түгээмэл жишээ• Энтрепренерийн зайлшгүй эзэмшсэн байх ур чадвар, онцлог, орон нутаг дахь энтрепренерийн зарим жишээ• Энтрепренершипийн арга замууд, оролцогч талууд, орон нутаг дахь онцлог• Шинэлэг бизнесийн санаанууд, нийгмийн энтрепренершипийн боломжууд
2	БИЗНЕС ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН МЭДЛЭГ	<ul style="list-style-type: none">• Бизнесийн зорилгоо хэрэгжүүлэх шаардагдах нөөцийг тодорхойлох талаарх үндсэн ойлголт• Санхүү, хүний нөөц, үйл ажиллагаа, маркетинг гэх мэт бизнесийн олон янзын салбарын талаарх ойлголт, орон нутгийн жишээ• Бизнесийн загвар, бизнес төлөвлөгөө, төслийн хураангуй, зорилго ба хүрэх үр дүн, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний концепц, нөөц (түүхий эд, материал, санхүү, хүний нөөц), зах зээлийн шинжилгээ, маркетингийн стратеги, үйл ажиллагааны менежмент, засаглалын бүтэц, эрсдэлийн шинжилгээ, санхүүгийн төлөвлөгөөний талаарх ойлголт, зарим жишээ

3	САНХҮҮГИЙН МЭДЛЭГ	<ul style="list-style-type: none">• Мөнгө, орлого, зарлага, өртөг зардал, төсөв, банк, зээл гэх мэт санхүүгийн суурь ойлголт• Санхүүгийн ухаалаг шийдвэр гаргах, зардал тооцох, төсөв хийх, зөв зарцуулах, хадгалах зуршилтай болох үндсэн ойлголт• Засгийн газрын тусгай сангууд, төрийн бус байгууллагын буцалтгүй тусламж, арилжааны банкны хөнгөлөлттэй зээл гэх мэт санхүүгийн эх үүсвэрийн талаарх мэдээлэл
4	НӨӨЦИЙГ ЗОХИСТОЙ ХУВААРИЛАХ, БОЛОВСРУУЛСАН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ МЭДЛЭГ	<ul style="list-style-type: none">• Төслийн санаагаа хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай материал, техник, дижитал нөөцийг тодорхойлох, хуваарилах, удирдах суурь ойлголт• Хязгаарлагдмал нөөцийг хамгийн оновчтой, үр ашигтайгаар ашиглах талаарх ойлголт• Баг хамт олон бусад оролцогч талуудыг татан оролцуулах арга, туршлага• Бизнес эхлэх, хөгжүүлэх, өргөжүүлэхэд шаардлагатай худалдаа арилжааны мэдлэг
5	ДИГИТАЛ МЭДЛЭГ	<ul style="list-style-type: none">• Дижитал тоног төхөөрөмж, компьютер ашиглах мэдлэг• Түгээмэл хэрэглээний программ ашиглах мэдлэг• Мэдээлэл, харилцааны аппликейшн ашиглах мэдлэг• Цахим мэдээлэл авах, сүлжээний талаарх ойлголт

4. Сургалтын агуулгын тойм

А.Сэтгэлгээ: Сургалтын явцад суралцагчийн **ӨСӨН ДЭВШИХ** болон **ЭНТРЕПЕНЕР СЭТГЭЛГЭЭГ** хөгжүүлэх боломжтой.

4.1 Суралцахуйн цикл

Сургалтын агуулга нь суралцагчид эзэмшүүлэхийг зорьж буй мэдлэг, чадвар, сэтгэлгээгээр тодорхойлогдох бөгөөд эдгээрийг хөгжүүлэхэд чиглэсэн дараах сэдэвт үйл ажиллагаатай байна. Үүнд:

- 1 МИНИЙ ЭНТРЕПЕНЕРШИП ХУВЬ ХҮНИЙ УР ЧАДВАР
- 2 ЭНТРЕПЕНЕРШИПИЙН ТАЛААРХ ТАНИЛЦУУЛГА
- 3 ЭНТРЕПЕНЕРШИП ХЭРЭГЦЭЭ, БОЛОМЖУУД
- 4 ЭНТЕРПРАЙЗ ТӨСӨЛ БОЛОВСРУУЛАХ
- 5 ЭНТЕРПРАЙЗ ТӨСЛИЙН ХЭРЭГЖИЛТ, ТАНДАЛТ
- 6 ЭНТЕРПРАЙЗ ТӨСЛИЙГ САЙЖРУУЛАХ
- 7 ШИНЭ ТӨСӨЛ БОЛОВСРУУЛАХ

Сургалт нь дээрх сэдвүүдийн дагуу зохион байгуулагдах ба экспансив суралцахуйн 7 циклт үйл ажиллагаатай байна. Төсөлд суурилсан сургалтын явцад суралцагч хүүхэд залуучууд бодит амьдралын орчноос бий болсон энтрепентершип төслийг тогтсон циклийн дагуу боловсруулах, турших, үр дүнг дүгнэх, сайжруулах боломжтой болно. Суралцагч бодит амьдрал дээрх аливаа асуудлыг өөрийн нүдээр олж тодорхойлон, асуудлыг шийдэх шийдлээ илрүүлэх, түүнийгээ төсөл болгон хэрэгжүүлэх санаагаа төсөөлөх, төслийн зорилгоо томъёолох, зорьсон санаагаа амьдралд хэрэгжүүлэх, төлөвлөгөө боловсруулах зэрэг үйл ажиллагаа багтана.

Боловсруулсан төлөвлөгөөг төслийн санал, загварт оруулан дизайныг гаргана. Энэ нь зураг, график гэх мэт багаараа бүтээсэн тодорхой зүйл байх юм. Ялангуяа жишиг төсөл эсвэл загвартай байх нь их чухал бөгөөд хүмүүст нүдээр харж, биеэр мэдрэх, туршиж үзэх боломжийг олгодог. Жишиг төсөл эсвэл загвартай байвал энэ бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний талаар хэрэглэгчдэд танилцуулж, тэдний санал бодлыг сонсох, түүний дагуу сайжруулах боломжийг олгоно.

Суралцагчдад багаар хамтран төлөвлөсөн нөөц, санхүүжилтээ ашиглан тодорхой хугацаанд ажиллаж үр дүн, амжилтаа хэмжих, санаагаа бодитойгоор хэрэгжүүлэх боломж олдоно. Мөн тэд өөрсдийн таамаглал, шийдвэр, үйл хэргээ эргэн харж, юу амжилттай болсон, өөрөөр яаж хийх боломж байсан, бодит нөхцөл ямар байсныг дүгнэнэ.

Суралцагчийн зорилтот мэдлэг, чадвар, сэтгэлгээг зөвхөн сургалтын үйл ажиллагаагаар дамжуулан хөгжүүлэхэд хангалттай бус учраас багийн зохион байгуулалт, багийн оролцоо, чиг үүргээр дамжуулан хөгжүүлнэ.

Багууд МИНИ-ЭНТЕРПРАЙЗ компани хэлбэрийн зохион байгуулалттай байх ба багийн суралцагчид менежерийн тодорхой албан тушаалтай байна. Энэ нь суралцагчид дараах мэдлэг, чадвар, сэтгэлгээ хөгжих боломж олгоно. Үүнд:

- Албан тушаалын чиг үүрэг, компанийн ажил, зохион байгуулалтын талаарх мэдлэг
- Өөрийн хүчинд итгэх, цагийн менежментийн чадвар
- Идэвхтэй сонсох, асуулт асуух, санаагаа тайлбарлах, бусдын санааг ойлгох, үгээр болон бичгээр санал бодлоо илэрхийлэх
- Багаар ажиллах, нэгдсэн зорилгоо хамтдаа тодорхойлох, төлөвлөн зохион байгуулах
- Алдаанаас суралцах, санаачилгатай байх, тодорхойгүй нөхцөл байдлыг урьдчилан төлөвлөх, эргэцүүлэх

Сургалтын явцад суралцагч дараах үйл ажиллагаанд оролцоно. Үүнд:

- Бие даах ажил, кейс цуглуулах, дүн шинжилгээ, илтгэл, танилцуулга хийх
- Хос хосоороо болон багаар ажиллах, танхимаас гадуур суралцах
- Орон нутгийн аж ахуй, иргэдийн төлөөллийг сургалтад урилгаар оролцуулах
- Энтерпрайзын үйл ажиллагааг зохион байгуулах, мэдээллийн технологи (МТ) ашиглах

4.2 Сэдвүүд ба хувь хүний ур чадварын уялдаа

Сургалтын сэдэв болон дэд сэдвийг судлах явцад суралцагчдын эзэмших мэдлэг, чадвар, хандлагыг дараах байдлаар тайлбарлалаа.

СЭДЭВ	ДЭД СЭДЭВ	СУРАЛЦАГЧДЫН ЭЗЭМШИХ		
		МЭДЛЭГ	ЧАДВАР	СЭТГЭЛГЭЭ
СЭДЭВ 1	1.1 Хувь хүний сэтгэл хөдлөл, өөртөө итгэх итгэл	Нийгмийн сэтгэл зүйн мэдлэг	Өөрийн хүчинд итгэх, өөрийгөө таних, сэтгэл хөдлөлөө тодорхойлох, хариу үйлдлээ мэдэх	Сэтгэлгээний-хээ онцлог, хэв шинжийг таньж мэдэх
	1.2 Хамтрагчийн хувь хүний онцлогийг таних		Өөрийнхөө талаарх ойлголтоо бодитойгоор тодорхойлох, баг бүрдүүлэх, багаар ажиллах, багийн үүргээ тодорхойлох, харилцах	Санаачилгатай байх
	1.3 Цагийн менежмент		Цагийн менежмент болон стрессээ удирдах	
СЭДЭВ 2	2.1 Энтрепренер-шип гэж юу вэ?	Энтрепренер-шипийн суурь мэдлэг	Энтрепренер-шипийн нийгэм, соёлын орчлыг танин мэдэх, бүтээлч байдал, инновацийн ур чадвар, багаар ажиллах, харилцах	Энтрепренер-шип сэтгэлгээ нээлттэй хамтран ажиллах
	2.2 Энтрепренер-шипийн арга замууд			
	2.3 Энтрепренер-шипийн оролцогч талууд			

СЭДЭВ 3	3.1 Тухайн орон нутгийн иргэд, бүлэг нөхөрлөлийн хэрэгцээг тодорхойлох	Дижитал мэдлэг, энтрепренер-шипийн суурь мэдлэг	Хэрэгцээг тодорхойлох, багаар ажиллах, тунгаан бодох, мэдээлэл солилцох, судалгаа шинжилгээ хийх, үр дүнг танилцуулах, харьцуулалт хийх, бүтээлч байдал, инновацын ур чадвар, харилцах	Сониуч, санаачилгатай байх, энтрепренер сэтгэлгээ, нийтэч байх
	3.2 Ялгаатай хэрэгцээг таних			
	3.3 Хэрэгцээг хангаж буй туршлагыг илрүүлэх, өөрсдийн санааг хөгжүүлэх			
СЭДЭВ 4	4.1 Энтрепренер-шип санааг хөгжүүлэх, түүнийг хэрэгжүүлэх арга зам, боломж, саад бэрхшээл	Энтрепренер-шипийн суурь мэдлэг	Энтрепренер-шипийн нийгэм, соёлын орчлыг танин мэдэх, төлөвлөгөө боловсруулах, эрсдэлийг тооцох, бүтээлч байх, тунгаан бодох, багаар ажиллах	Сониуч, санаачилгатай байх, тодорхойгүй нөхцөл байдалд хүчин чармайлт гаргах, шаргуу, хичээнгүй байдал
	4.2 Санхүүгийн нөөц	Санхүүгийн мэдлэг		
	4.3 Бизнес төлөвлөлт	Нөөцийг зохистой хуваарилах, боловсруулсан төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх мэдлэг		
	4.4 Төслийг хэрэгжүүлэхэд тулгарах эрсдэл, түүнийг бууруулах арга зам	Эрсдэлийг урьдчилан харах, түүнийг бууруулах талаарх мэдлэг		

СЭДЭВ 5	5.1 ЭНТЕРПРАЙЗ төслийн хэрэгжилтийн зохион байгуулалт	Нөөцийг зохистой хуваарилах, боловсруулсан төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх мэдлэг, энтрепeneur-шипийн суурь мэдлэг, санхүүгийн мэдлэг, дижитал мэдлэг	Энтрепeneur-шипийн нийгэм, соёлын орчлыг танин мэдэх, инновац, тунгаан бодох, багаар ажиллах, харилцах	Сониуч, санаачилгатай байх, тодорхойгүй нөхцөл байдалд хүчин чармайлт гаргах, шаргуу байдал
	5.2 ЭНТЕРПРАЙЗ төслийн явц, үр дүнгийн тандалт			
	5.3 Төслийг үнэлж дүгнэх			
СЭДЭВ 6	6.1 Төслийг сайжруулах	Нөөцийг зохистой хуваарилах, боловсруулсан төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх мэдлэг, энтрепeneur-шипийн суурь мэдлэг, санхүүгийн мэдлэг, дижитал мэдлэг	Бүтээлч байдал, инноваци, тунгаан бодох, багаар ажиллах, харилцах	Сониуч, санаачилгатай байх, тодорхойгүй нөхцөл байдалд хүчин чармайлт гаргах, шаргуу байдал
	7.1 Төсөл хэрэгжүүлэх боломжийг эрэлхийлэх	Дээрх мэдлэг, чадвар, сэтгэлгээг хэрэглэн багаараа болон бие дааж шинэ төсөл боловсруулах		
СЭДЭВ 7	7.2 Санхүүжилт авах шаардлагын дагуу төсөл боловсруулах, төслийн сонгон шалгаруулалтад оролцох			
	7.3 Төслийн санааг хөгжүүлэх боломжийг тодорхойлох, тасралтгүй хөгжүүлэх			

4.3 Агуулгын дэлгэрэнгүй, хугацаа

Дээрх сэдвүүдийн хүрээнд судлах дэд сэдэв болон суралцагчдын хөгжүүлэх мэдлэг, чадвар, сэтгэлгээг дараах хүснэгтэд үзүүлээ.

СЭДЭВ	СЭДВИЙН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ	ХУГАЦАА
МИНИЙ ЭНТРЕПРЕНЕР УР ЧАДВАР		
1.1 Хувь хүний сэтгэл хөдлөл, өөртөө итгэх итгэл	<ul style="list-style-type: none"> • Өөрийн болон бусдын сэтгэл хөдлөл, түүний илрэх шинжийг тодорхойлох, удирдах • Би хэн бэ? - Өөрийн арга барил, чадвар, давуу сул талыг танин мэдэх, өөрийнхөө талаарх итгэл үнэмшлийг тодорхойлох, сэтгэлгээний онцлог, хэв шинжийг таньж мэдэх • Стресс менежмент 	80 минут
Танхимын бус үйл ажиллагаа	Бие даасан сорил	80 минут
1.2 Хамтрагчийн хувь хүний онцлогийг таних	<ul style="list-style-type: none"> • Хамтрагчаа таньж мэдэх, сонгох • Энтрепенешип баг бүрдүүлэх • Багийн нийлмэл ур чадвар тодорхойлох, дутагдалтай ур чадварын жагсаалт гаргах • Багтаа өөрийн гэсэн лого, нэршил сонгох, бие биендээ зорьсон зорилгодоо хамтдаа хүрэх амлалт бичгээр өгөх гэх мэт • Багийн ажлын чиг үүрэг 	80 минут
Танхимын бус үйл ажиллагаа	Бие даасан сорил	80 минут
1.3 Цагийн менежмент	<ul style="list-style-type: none"> • Цаг төлөвлөх, багийн үйл ажиллагааны төлөвлөлт хийх түүнд МТ ашиглах • Төлөвлөлт хийх алхмууд 	80 минут
Танхимын бус үйл ажиллагаа	Багийн төлөвлөлт	80 минут

ЭНТРЕПРЕНЕРШИПИЙН ТАЛААРХ ТАНИЛЦУУЛГА		
<p>2.1 Энтрепренер-шип гэж юу вэ?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Энтрепренершипийн онцлог, шаардлагатай чадамж (шинэлэг, бүтээлч байх, эрсдэлийг хянах, удирдах, эерэг хандлага гэх мэт) – Өөрийн болон багийн сорилын үр дүнтэй харьцуулах • Бизнесийн, нийгмийн энтрепренершип • Тухайн орон нутгийн энтрепренершипийн жишээ, онцлог • Энтрепренер ур чадвар 	<p>Танхим 120 минут</p>
<p>Танхимын бус үйл ажиллагаа</p>	<p>Бие даасан сорил</p>	<p>80 минут</p>
<p>2.2 Энтрепренер-шипийн арга замууд</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Энтрепренершип кейсүүд танилцуулах • Тухайн кейсүүдийг хөгжүүлэх санаанууд • Бодит жишээн дээр дүгнэлт хийх дасгал 	<p>Танхим 80 минут</p>
<p>Танхимын бус үйл ажиллагаа</p>	<p>Постер гаргах</p>	<p>80 минут</p>
<p>2.3 Энтрепренер-шипийн оролцогч талууд</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тодорхой бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний оролцогч талуудыг тодорхойлох <ul style="list-style-type: none"> • үйлчлүүлэгчид ба хэрэглэгчид • ажилчид, ажил олгогчид • ханган нийлүүлэгчид • зээлдүүлэгч, хөрөнгө оруулагчид • өрсөлдөгчид • орон нутгийн бизнесийн байгууллага • орон нутгийн засаг захиргаа • төрийн байгууллагууд • төсөл хэрэгжүүлэгчид, төрийн бус байгууллагууд • судалгаа, хөгжүүлэлт, чадавхжуулах байгууллагууд • Талуудын үйл ажиллагаа, оролцооны чиглэл, хамтын ажиллагааг тодорхойлох, хооронд нь сумаар холбож зурах • Тухайн орон нутаг дахь бизнесийн байгууллагуудын харилцагч талууд, хамтын ажиллагааны чиглэл 	<p>Танхим 40 минут</p>

ЭНТРЕПЕНЕРШИП ХЭРЭГЦЭЭ, БОЛОМЖУУД

3.1 Тухайн орон нутаг, бүлэг нөхөрлөл, иргэдийн хэрэгцээг тодорхойлох	<ul style="list-style-type: none"> • Тухайн орон нутгийн бүлэг нөхөрлөл, иргэдийн хэрэгцээг тодорхойлох 	Танхимд 80 минут
Танхимын бус үйл ажиллагаа	Хэрэгцээ тандах	80 минут
3.2 Ялгаатай хэрэгцээг таних	<ul style="list-style-type: none"> • Багуудын тодорхойлсон хэрэгцээний талаар ойлгох • Эдгээр хэрэгцээтэй холбоотой кейсүүдийг танилцуулах, учир шалтгааныг таньж мэдэх 	Танхимд 80 минут
Танхимын бус үйл ажиллагаа	Кэйс цуглуулах	80 минут
3.3 Хэрэгцээг хангаж буй туршлагыг илрүүлэх, өөрийн санааг хөгжүүлэх	<ul style="list-style-type: none"> • Хэрэгцээг хангах боломжуудыг илрүүлэх • Хэрэгцээг эрэмбэлэх, эдгээр хэрэгцээг хэрхэн хангах, одоогийн туршлага • Энтрепренершип санааг сонгох 	Танхимд 120 минут
ЭНТЕРПРАЙЗ ТӨСӨЛ БОЛОВСРУУЛАХ		
4.1 Энтрепренешип санааг хөгжүүлэх, түүнийг хэрэгжүүлэх арга зам, боломж, саад бэрхшээл	<ul style="list-style-type: none"> • Энтрепренешип санаа түүний бизнес загвар боловсруулах, түүнийг хэрэгжүүлэх арга зам, боломжууд • Боломжийг хэрэгжүүлэхэд тохиолдож болох бэрхшээлийг тодорхойлох • Бэрхшээлийг даван туулах арга замыг тодорхойлох 	Танхимд 160 минут
Танхимын бус үйл ажиллагаа	Энтерпрайз төсөл	80 минут
4.2 Санхүүгийн нөөц	<ul style="list-style-type: none"> • Санхүүгийн зохицуулалт, мөнгө, орлого, зардал, хуримтлал, хөрөнгө оруулалт, эрсдэл, даатгал гэх мэт Жишиг төслийг туршиж хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай нөөцийн хуваарилалтыг хийх (санхүүгийн, хүний гэх мэт) 	Танхимд 120 минут

4.3 Бизнес төлөвлөлт	<ul style="list-style-type: none"> • Бизнесийн загвараа тодорхойлох /хэнд, юуг, яаж, яагаад хүргэх – үр дүн болон үнэ цэнэ - бэлэн загвар ашиглах/ • Бизнес төлөвлөгөөний бүтцийн дагуу төлөвлөлт хийх • Төлөвлөлт хийхэд МХТ хэрэгсэл, аппликейшн, ухаалаг төхөөрөмж зэргийг ашиглах 	Танхимд 160 минут
Танхимын бус үйл ажиллагаа	Төслийн бизнес төлөвлөгөө боловсруулах	80 минут
4.4 Төслийг хэрэгжүүлэхэд тулгарах эрсдэл, түүнийг бууруулах арга зам	<ul style="list-style-type: none"> • Төслийг туршихад тохиолдож болох эрсдлийг урьдчилан хэлэлцэх, төслийн эрсдэлийг бууруулах, даван туулах арга замаа тодорхойлох • Үйл ажиллагааны нарийвчилсан төлөвлөгөө, түүнд үндэслэн багийн гишүүдийн үүргийн хуваарилалтыг ур чадвартай нь уялдуулан хийх • Төслийг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллах эсвэл зайлшгүй холбогдох талуудыг тодорхойлох • Төслийг орон нутгийн оролцогч талуудад танилцуулах 	Танхимын 80 минут
ЭНТЕРПРАЙЗ ТӨСЛИЙН ХЭРЭГЖИЛТ, ТАНДАЛТ		
5.1 Энтерпрайз төслийн хэрэгжилтийн зохион байгуулалт	<ul style="list-style-type: none"> • Төслийг хэрэгжүүлэлтэд оролцогч талууд, тэдгээрийн үүрэг хариуцлага • Төслийн хүрээн дэх хамтын ажиллагааны боломжууд • Орон нутаг дахь шинэлэг, бүтээлч шийдлийн үйл ажиллагаанд тулгарч буй бэрхшээлийн тандалт • Бэрхшээлийг даван гарах боломжийн эрэлхийлэл • Өөрийн дэвшүүлсэн төслийн санаан дээр дэмжлэг авах, хамтран мэдээлэлтэй болох 	Танхимд 80 минут

Танхимын бус үйл ажиллагаа	Энтерпренешип төслийн хэрэгжилт, хүрэх үр дүн төсөл	80 минут
5.2 Энтерпрайз төслийн явц, үр дүнгийн тандалт	<ul style="list-style-type: none"> • Орон нутагт үйлдвэрлэж буй аль нэг бүтээгдэхүүнийг сонгож, түүний талаарх хэрэглэгчийн сэтгэл ханамжийн мэдээлэл авах, үр дүн, дүгнэлт гаргах • Бүтээгдэхүүн үйлчилгээний шинэ хувилбарыг санал болгох • Шинэ саналаа холбогдох талуудад танилцуулах, санал зөвлөмж авах 	Танхимын 80 минут
5.3 Төслийг үнэлж дүгнэх	<ul style="list-style-type: none"> • Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангийн болон Төслийн санхүүгийн дэмжлэгийн шалгуурын талаар ойлголттой болох • Шалгуур үзүүлэлтийг ашиглан өөрийн төсөлд үнэлгээ хийх 	Танхимын 120 минут
ЭНТЕРПРАЙЗ ТӨСЛИЙГ САЙЖРУУЛАХ		
6.1 Төслийг сайжруулах	<ul style="list-style-type: none"> • Үнэлгээний үр дүнд үндэслэн төслийг сайжруулах • Сургалтын дүгнэлтийг хамтран хийх, хүлээж байсан үр дүндээ хүрч чадсан эсэхээ хувь суралцагчид дүгнэх 	Танхимд 80 минут

ШИНЭ ТӨСӨЛ БОЛОВСРУУЛАХ		
7.1 Төсөл хэрэгжүүлэх боломжийг эрэлхийлэх	<ul style="list-style-type: none"> Өмнөх сэдвүүдийн хүрээнд эзэмшсэн мэдлэг, чадвар, сэтгэлгээг хэрэглэн шинэ төсөл боловсруулах 	Танхимын 40 мин
7.2 Санхүүжилт авах шаардлагын дагуу төсөл боловсруулах, төслийн сонгон шалгаруулалтад оролцох		Танхимын бус 120 мин
7.3 Төслийн санааг хөгжүүлэх боломжийг тодорхойлох, тасралтгүй хөгжүүлэх		Танхимын 40 мин

5. ҮНЭЛГЭЭ

5. Үнэлгээ

Суралцагчийн зорилтот мэдлэг, чадвар, сэтгэлгээг хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэхийн тулд сорил, ажиглалтын хуудас болон дараах үнэлгээний аргуудыг ашиглана.

Сорил

Сургалтын эхэнд болон төгсгөлд суралцагчид өөрийгөө үнэлэх сорил ажиллана. Энэ нь суралцагч өөрийнхөө хувь хүний ур чадварыг үнэлж байгаа сорил учир ямар нэгэн үнэлгээ тавигдахгүй. Үүнийг багшийн болон суралцагчийн гарын авлагад тусгасан болно.

А. Өөрийн үнэлгээг тооцох арга

Сэдэв 1	Сэдэв 3	Сэдэв 5	ӨӨРИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ДУНДАЖ
Авах ёстой оноо 72-100%	Авах ёстой оноо 42-100%	Авах ёстой оноо 66-100%	(1.4 * X + 2.4 * X + 1.52 * X) : 3 = ...%
1.4 * X = Гүйцэтгэлийн хувь	2.4 * X = Гүйцэтгэлийн хувь	1.52 * X = Гүйцэтгэлийн хувь	

В. Найз нөхдийн үнэлгээг тооцох арга

Сэдэв 2	Сэдэв 4	ӨӨРИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ДУНДАЖ
Авах ёстой оноо 30-100%	Авах ёстой оноо 54-100%	(3.34 * X + 1.85 * X) : 2 = ...%
3.34 * X = Гүйцэтгэлийн хувь	1.85 * X = Гүйцэтгэлийн хувь	

Багшийн үнэлгээг тооцох арга

C. Тестийн дүн	D. Төслийн үнэлгээний дүн
Нийт авах ёстой оноо 25-100%	Нийт авах ёстой оноо 100-100%
$4 * X = \dots\%$	$1 * X = \dots\%$

Сургалтын эцсийн үнэлгээ

Сургалтын эцсийн үнэлгээг сургалтын явцад хийсэн суралцагчийн өөрийн болон найз нөхдийн үнэлгээнүүдийн дундаж, сургалтын төгсгөлд хийх тестийн дүн, төсөлт ажилд өгсөн багшийн үнэлгээний дүнгийн нэгтгэлээр тооцно.

Сургалтын эцсийн үнэлгээг тооцох арга

A Өөрийн үнэлгээ дундаж	B Найз нөхдийн үнэлгээ дундаж	C Тестийн дүн	D Төслийн дүн	Сургалтын эцсийн дүн
25%	25%	15%	35%	100%
$0.25 * X = \dots\%$	$0.25 * X = \dots\%$	$0.15 * X \dots\%$	$0.35 * X = \dots\%$	
Өөрийн үнэлгээний дунджийн 25%-д ноогдох хувь	Найз нөхдийн үнэлгээний дунджийн 25%-д ноогдох хувь	Тестийн 15%-д ноогдох хувь	Төсөлт ажлын 35%-д ноогдох хувь	$A * 0.25 + B * 0.25 + C * 0.15 + D * 0.35 = \dots\%$
Сэдэв 1,3,5-ын төгсгөлд	Сэдэв 2,4-ийн төгсгөлд	Сэдэв 7-ын төгсгөлд	Сэдэв 6-гийн төгсгөлд	

Ажиглалт

Багш сургалтын явцад хоёр төрлийн ажиглалтын хуудас ашиглан суралцагчдын сэтгэлгээ, ур чадварын ахицыг тэмдэглэнэ. Энэхүү ажиглалт нь суралцагчдын сэтгэлгээ, ур чадварыг үнэлэх бус харин суралцагчийн тухайн сэтгэлгээ, ур чадварын хөгжил нь үйл ажиллагаагаар нь хэрхэн илэрч буйг тэмдэглэх, цаашид ямар сэтгэлгээ, ур чадварыг нь хөгжүүлэх шаардлагатай, түүнд багшийн зүгээс хэрэгтэй чиглүүлэг, дэмжлэгийг тодорхойлоход чухал үүрэгтэй.

Үнэлгээ

Үнэлгээ нь суралцагчийн өөрийн үнэлгээ, найз нөхдийн үнэлгээ, багшийн үнэлгээнээс бүрдэнэ. Суралцагчийн өөрийн болон найз нөхдийн үнэлгээний хуудсыг гарын авлагын тодорхой сэдэв бүрийн дараа оруулсан байгаа бөгөөд хэрхэн яаж үнэлэхийг мөн тайлбарласан болно.

А. Өөрийн үнэлгээ гэдэг нь сэдэв 1, 3, 5 -ын төгсгөлд өгөгдсөн шалгуур үзүүлэлтүүдийн дагуу суралцагчид өөрийгөө үнэлж буйг хэлнэ. Өөрийн үнэлгээний дунджийг гаргахдаа үнэлгээ тус бүрийн хувийг тооцож тэдгээрийн нийлбэрийн дунджаар гаргана.

В. Найз нөхдийн үнэлгээ гэдэг нь сэдэв 2 ба 4-ийн төгсгөлд өгөгдсөн шалгуур үзүүлэлтүүдийн дагуу багийн аль нэг гишүүнээр хийлгэж буй үнэлгээг хэлнэ. Найз нөхдийн үнэлгээний дунджийг гаргахдаа үнэлгээ тус бүрийн хувийг тооцож тэдгээрийн нийлбэрийн дунджаар гаргана.

Багшийн үнэлгээ нь тест ба төслийн үнэлгээнээс бүрдэнэ.

С. Тестийн үнэлгээ гэдэг нь сургалтын төгсгөлд суралцагчдаар ажиллуулсан тестийн дүн байна. Тестийн даалгаврууд тус бүр ялгаатай үнэлгээтэй бөгөөд нийт **25** оноотой.

Д. Төслийн үнэлгээ нь 10 шалгууртай. Шалгуур бүрийг багш **1-10** оноогоор үнэлж тэдгээрийн нийлбэрээр үр дүнг тооцно.

Ажиглалтын рубрик үнэлгээ

ESEL сургалтын хүрээнд сурагчдад олгохыг зорьж буй 6 ур чадвар болон 2 сэтгэлгээг дэд ур чадваруудад задлан, ур чадвар бүрийг 4 түвшин (хязгаарлагдмал, хөгжиж буй, чадварлаг, гоц сайн)-д ангилан уг рубрикийг боловсруулсан.

Рубрикийг үнэлгээний хэрэгсэл болгон ашиглахаас гадна багш сурагчдын хамт ажиглалтын рубрикийг ашиглан бодитоор хувь хүний ур чадварыг сурагч ямар хэмжээнд эзэмшсэн болон түвшин ахиулахын тулд юун дээр анхаарах ёстой вэ гэдгээ эргэцүүлэн бодох боломжийг олгодог давуу талтай.

Иймээс багш та сургалтын явцад ажиглалтын рубрик хуудсыг ашиглан суралцагчдын сэтгэлгээ, ур чадварын ахицыг үнэлэх боломжтой. Энэхүү ажиглалт нь суралцагчдын сэтгэлгээ, ур чадварыг үнэлэхээс илүүтэй суралцагчийн тухайн сэтгэлгээ, ур чадварын хөгжил нь үйл ажиллагаагаар нь хэрхэн илэрч буйг тэмдэглэх, цаашид ямар сэтгэлгээ, ур чадварыг нь хөгжүүлэх шаардлагатай, түүнд багшийн зүгээс хэрэгтэй чиглүүлэг, дэмжлэгийг тодорхойлоход чухал үүрэгтэй. Ажиглалтын рубрик нь сургалтын чухал процесс бөгөөд ажиглалтыг ямар байдлаар, хэзээ хийхээ багш өөрөө сонгоно.

6. Нэр томъёо

ENTERPRISE

Ихэвчлэн мөнгө олох зорилготой бизнесийн болон бусад хэлбэрийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг байгууллага. (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/enterprise>)

BUSINESS ENTERPRISE

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний үйлдвэрлэл болон борлуулалттай холбоотой үйл ажиллагаа эрхлэн ашиг олдог этгээдийг хэлнэ. (<https://bizfluent.com/about-6721330-business-enterprise.html>)

SOCIAL ENTERPRISE

Зөвхөн ашиг олох зорилгоор бус, нийгмийн сайн сайхны төлөө явуулж буй нийгэм, хүмүүнлэг болон экологийн чиглэлийн үйл ажиллагаа. (Гарааны бизнес, түүнтэй холбогдох нэр томъёоны тайлбар толь, 2016)

ENTREPRENEUR

Ажил олгогч,
Бизнес эрхлэгч

Шинэ аж ахуй, бизнес, нийгмийн тустай үйл ажиллагаа эхлүүлэх болон зохион байгуулах санхүүгийн эрсдэлийг үүрч буй хүнийг хэлнэ. (Cambridge International AS and A Level Business Coursebook Third Edition. Peter Stimpson and Alastair Farquharson. Page 11)

ENTREPRENEURSHIP

Бүтээлчээр сэтгэж, шинэ зүйл санаачлан, ашиг олох зорилгоор бизнес эрхлэх үйл ажиллагаа. (Гарааны бизнес, түүнтэй холбогдох нэр томъёоны тайлбар толь, 2016)

MONEY

Мөнгө

Үнэ цэнээ хадгалдаг, төлбөрийн хэрэгсэл болон өртгийн хэмжүүрийн үүрэг гүйцэтгэдэг хэрэгсэл юм. (<https://www.merriam-webster.com/dictionary/money>)

INCOME

Орлого

Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг худалдан авагчдад зарж борлуулснаас олох мөнгө. (Эдийн засаг, санхүүгийн нэр томъёоны тайлбар толь, Монголбанк, 2015)

EXPENSE

Зардал

Ямар нэгэн зүйлийг олж авах, худалдан авахад төлж буй дүн. (Эдийн засаг, санхүүгийн нэр томъёоны тайлбар толь, Монголбанк, 2015)

RISK

Эрсдэл

Мөнгөө алдах, алдагдал хүлээх магадлал, мөн тодорхой бус байдлыг хэлнэ. (Эдийн засаг, санхүүгийн нэр томъёоны тайлбар толь, Монголбанк, 2015)

SAVING

Хадгаламж

Санхүүгийн дансанд хуримтлуулахаар байршуулсан мөнгөн хөрөнгө. (Эдийн засаг, санхүүгийн нэр томъёоны тайлбар толь, Монголбанк, 2015)

INSURANCE

Даатгал

Даатгалын компаниас эд хөрөнгө, эрүүл мэнд, амь насанд хохирол учирвал нөхөн төлбөр олгох баталгаа. Даатгалд хамрагдахын тулд зохих хураамжийг төлснөөр энэхүү баталгааг худалдан авна. (Эдийн засаг, санхүүгийн нэр томъёоны тайлбар толь, Монголбанк, 2015)

MIND MAPPING

Оюуны зураглал

Энэ нь ямар нэг бүтэц эсвэл дарааллын тухай бодолгүйгээр өөрийн оюун бодлоо зохион байгуулах хялбар арга бөгөөд ямар нэг асуудалд дүн шинжилгээ хийх, сэргээн санахын тулд бодлоо зураглах боломжийг олгодог. Оюуны зураглалаар дамжуулан гол асуудалтай холбоотой санаа, ухагдахуун болон үзэл санааг шугаман бус график ашиглан илэрхийлж чаддаг.

7. Ашигласан материалын жагсаалт

Bassi, M., Busso, M., Urzúa, S., & Vargas, J. (2012). *Disconnected: Skills, education, and employment in Latin America*. IDB.

Bennett, John & Tayler & Collette (2006). *Starting strong II. Early childhood education and care*. France: OECD Publishing.

Blackboard (2020). What is PBL? Retrieved from <https://www.zbths.org/domain/2060>

Bruner, J. S. (1960). *The process of education*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

CASEL (2020). Core SEL competencies. Retrieved from <https://casel.org/core-competencies/>

Cunha, F., Heckman, J. J., Lochner, L., & Masterov, D. M. (2006). Interpreting the evidence on life cycle skill formation. In *Handbook of the Economics of Education*, E. A. Hanushek and F. Welch (Eds.), 697–812. Amsterdam: North-Holland, doi: 10.1016/S1574-0692(06)01012-9.

Diehl, W., Grobe, T., Lopez, H., Cabral, C. (1999), *PBL: A strategy for teaching and learning*, Boston: Center for Youth Development and Education, Corporation for Business, Work, and Learning.

Dweck, C. S. (2008). *Mindset: The new psychology of success*. New York: Ballantine Books.

European Commission, (2013). *Entrepreneurship education: A guide for educators*. Brussels. Retrieved from http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/files/education/entredumannual-fv_en.pdf

European Commission (2012). *Effects and impact of entrepreneurship programmes in higher education*.

Brussels: Entrepreneurship Unit Directorate-General for Enterprise and Industry European Commission B-1049. Retrieved from file:///C:/Users/barba/AppData/Local/Temp/effects_impact_high_edu_final_report_en_7428.pdf

European Commission (2004). *Action plan: The European agenda for entrepreneurship*. Retrieved from http://www.europa.eu/pub/incubators/docs/action_plan_on_entrepreneurship.pdf

Ferrari, M., & Sternberg, R. J. (1998). The development of mental abilities and styles. In W. Damon (Ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 2. Cognition, perception, and language* (p. 899–946). Hoboken, N.J.: John Wiley & Sons Inc.

Fisher, D, Frey, N. & Hattie, J. (2021). The distance learning playbook. Thousand Oaks, CA: Corwin.

Fisher, D., Frey, N., Quaglia, R. J., Smith, D., & Lande, L. L. (2018), Engagement by design: Creating learning environments where students thrive. Thousand Oaks, CA: Corwin.

Fisher, D. & Frey, N. (2017). In order to challenge students, we need to go beyond grit. Retrieved from <https://www.weareteachers.com/challenge-students-engagement/>

Freeman, B. & Hawkins, R. (2016). Evoke – Developing skills in youth to solve the world’s most complex problems: The Social Innovators’ Framework. World Bank Education, Technology & Innovation: SABER-ICT Technical Paper Series (#11). Washington, DC: The World Bank.

Freire, P. (2007). Pedagogy of the oppressed. New York, NY: The Continuum International Publishing Group.

Gautam, M (2015). Entrepreneurship education: Concept, characteristics and implications for teacher education. SPIJE, 5(1), 21-35.

Guerra, N., Modecki, K., & Cunningham, W., (2014). Developing social-emotional skills for the labor market: The practice model. World Bank Policy Research Working Paper No. 7123, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2530772>

Kautz, T., Heckman, J. J., Diris, R., ter Weel, B., & Borghans, L. (2014). Fostering and measuring skills: Improving cognitive and non-cognitive skills to promote lifetime success. OECD Education Working Papers, 11/2014, Issue 110.

Keogh, W., & Galloway, L. (2004). Teaching enterprise in vocational disciplines: Reflecting on positive experience, Management Decision, 24(3/4), 531–542.

Ladd, G. W., Birch, S. H., & Buhs, E. S. (1999). Children’s social and scholastic lives in kindergarten: Related spheres of influence? Child Development, 70(6), 1373–1400. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00101>

Marzano, R. J. (2001). Designing a new taxonomy of educational objectives. Thousand Oaks, CA: Corwin.

McCallum E., Weicht R., McMullan L., Price A., EntreComp into action: Get inspired, make it happen M. Bacigalupo & W. O’Keeffe Eds., EUR 29105 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2018. ISBN 978-92-79-79360-8, doi:10.2760/574864, JRC109128

McMullan, C. A. & Boberg, A. L. (1991), The Relative Effectiveness of Projects in Teaching Entrepreneurship, *JSBE*, 9(1), 14-24

Michaelsen, L. & Sweet, M. (2008). The essential elements of team-based learning. *New Directions for Teaching and Learning*. 7 - 27. 10.1002/tl.330.

MIER, (2020). Retrieved from <https://unevoc.unesco.org/home/Explore+the+UNEVOC+Network/centre=471>

Mwasalwiba, E. S. (2010). Entrepreneurship education: a review of its objectives, teaching methods, and impact indicators. *Education and Training*, 52(1), 20 – 47, doi: <http://dx.doi.org/10.1108/00400911011017663>

NCCAT, (2020). Retrieved from <https://www.nccat.org/>

OECD (2015). *Skills for social progress: The power of social and emotional skills*, OECD Skills Studies,

Paris: OECD Publishing. doi: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264226159-en>

Oleksandr S. Chernyshenko, Miloš Kankaraš, Fritz Drasgow (2018). *Social and emotional skills for student success and well-being: Conceptual framework for the OECD study on social and emotional skills*. OECD Education Working Papers 173, Paris: OECD Publishing.

PBLWorks.org, 2020, Retrieved from <https://www.pblworks.org/>

Penaluna, A. & Penaluna, K. (2015). *Entrepreneurial education in practice. Part 2 – Building motivations and competencies*. Retrieved from <http://www.oecd.org/cfe/leed/Entrepreneurial-Education-Practice-pt2.pdf>

Railsback, J. (2002). *Project-based instruction: Creating excitement for learning*. Portland, OR: Northwest Regional Educational Laboratory. Retrieved from <http://www.nwrel.org/request/2002aug/index.html>

Thomas, John. (2000). *A Review of Research on Project-Based Learning*.

Tomlinson, C. (2003). Deciding to teach them all. *Educational Leadership*, 61(2), 6–11.

Verduyn, K., Wakkee, I. and Kleijn, E.A. (2009). *Filming entrepreneurship*. *International Review of Entrepreneurship*, 7(3). Retrieved from <http://www.senatehall.com/entrepreneurship?article=328>

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

ЭНТРЕПРЕН
СУУРИЛСАН ХУВЬ ХҮ
ХӨГЖҮҮЛЭХ СУРГАЛ

A stylized orange tree graphic is positioned on the left side of the page. It features a thick, curved trunk that branches out into several horizontal limbs, each ending in a rounded tip. The entire graphic is rendered in a solid orange color that matches the background.

ЕРШИПД ҮНИЙ УР ЧАДВАРЫГ ТЫН ХӨТӨЛБӨР

Монгол дахь Хүүхдийг Ивээх Сан

🏠 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг,

Аризона төв, 4-р давхар

☎ +976-11-329365, +976-11-329371

📠 +976-11-329361

✉ mongolia.secretary@savethechildren.org

🌐 www.savethechildren.mn

📘 Save the Children in Mongolia

🐦 Save the Children MN

📷 [Savethechildren.mongolia](https://www.instagram.com/Savethechildren.mongolia)

